

THE IMPACT OF PSYCHOEMOTIONAL STATE ON QUALITY OF LIFE IN PATIENTS WITH MALIGNANT TUMORS OF THE REPRODUCTIVE SYSTEM RECEIVING CHEMOTHERAPY

Tajimuratova Elza Xabibullaevna

Lecturer, Karakalpakstan Medical Institute

Abstract

This thesis examines the impact of psychoemotional state on quality of life in patients with malignant tumors of the reproductive system receiving chemotherapy. An oncological diagnosis, the duration of treatment, side effects of chemotherapy, anxiety regarding disease prognosis, and changes in physical condition can significantly affect patients' psychological well-being and daily activities. The study analyzes the relationship between anxiety, depressive symptoms, emotional distress, psychological adjustment, and quality-of-life indicators. It also evaluates the impact of psychoemotional state on patients' physical activity, social relationships, adaptation to treatment, and overall life satisfaction. The findings are of practical importance for the early identification of the need for psychological and psychiatric support among patients with malignant tumors of the reproductive system, improving the effectiveness of comprehensive treatment, and enhancing quality of life.

Keywords

reproductive system, malignant tumor, chemotherapy, psychoemotional state, quality of life, anxiety, depression, psychological adjustment, psycho-oncology.

KIMYOVIY TERAPIYA OLAYOTGAN REPRODUKTIV TIZIM XAVFLI
O'SMALARI BILAN OG'RIGAN BEMORLARDA PSIXOEMOTSIONAL
HOLATNING HAYOT SIFATIGA TA'SIR

Tajimuratova Elza Xabibullaevna

Qoraqolpog'ston tibbiyot institutida oqituvchi

Annotatsiya. Ushbu tezisda kimyoviy terapiya olayotgan reproduktiv tizim xavfli o'smalari bilan og'riqan bemorlarda psixoemotsional holatning hayot sifatiga ta'siri o'rganiladi. Onkologik tashxis, davolash jarayonining davomiyligi, kimyoviy terapiyaning nojo'ya ta'sirlari, kasallik prognoziga oid xavotir hamda jismoniy holatdagi o'zgarishlar bemorlarning ruhiy holati va kundalik faoliyatiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Tadqiqotda xavotir, depressiv belgilar, emotsional zo'riqish va psixologik moslashuv darajasi bilan hayot sifati ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlik tahlil qilinadi. Shuningdek, psixoemotsional holatning bemorlarning jismoniy faolligi, ijtimoiy munosabatlari, davolanishga moslashuvi va umumiy hayotdan qoniqishiga ta'siri baholanadi. Olingan natijalar reproduktiv tizim xavfli o'smalari bilan kasallangan bemorlarda psixologik va psixiatrik yordamga ehtiyojni erta aniqlash, kompleks davolash samaradorligini oshirish hamda hayot sifatini yaxshilashda amaliy ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: reproduktiv tizim, xavfli o'sma, kimyoviy terapiya, psixoemotsional holat, hayot sifati, xavotir, depressiya, psixologik moslashuv, psixoonkologiya.

KIRISH

Reproduktiv tizim xavfli o'smalari bilan kasallangan bemorlarda kimyoviy terapiya jarayoni nafaqat somatik holatga, balki psixoemotsional barqarorlik va hayot sifatiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Onkologik tashxisning o'zi bemorda kuchli ruhiy zo'riqish, qo'rquv va noaniqlik hissini yuzaga keltirishi mumkin. Davolash davomida esa kimyoviy terapiyaning nojo'ya ta'sirlari, jismoniy holatdagi o'zgarishlar, kundalik faoliyatning cheklanishi hamda kasallik prognozi bilan bog'liq xavotir psixoemotsional holatni yanada og'irlashtiradi.

Bunday bemorlarda xavotir, depressiv kayfiyat, emotsional beqarorlik, uyqu buzilishi, ijtimoiy faollikning pasayishi va kelajakka nisbatan ishonchsizlik kabi holatlar kuzatilishi mumkin. Ushbu psixologik o'zgarishlar bemorning davolanishga

munosabati, shifokor tavsiyalariga rioya qilishi, ijtimoiy va oilaviy munosabatlari hamda umumiy hayotdan qoniqish darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Shu sababli onkologik bemorlarda hayot sifatini baholashda faqat jismoniy ko'rsatkichlar bilan cheklanib qolmasdan, ularning psixoemotsional holatini ham kompleks tarzda o'rganish muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, reproduktiv tizim xavfli o'smalarida kasallik va davolash jarayoni bemorning tana qiyofasi, reproduktiv salomatligi va shaxsiy hayotiga ta'sir qilishi mumkinligi sababli psixologik omillarning ahamiyati yanada ortadi.

Mazkur tezisning maqsadi kimyoviy terapiya olayotgan reproduktiv tizim xavfli o'smalari bilan og'rigan bemorlarda psixoemotsional holatning hayot sifatiga ta'sirini tahlil qilishdan iborat.

ASOSIY QISM

Kimyoviy terapiya olayotgan reproduktiv tizim xavfli o'smalari bilan og'rigan bemorlarda psixoemotsional holat hayot sifatini belgilovchi muhim omillardan biri hisoblanadi. Davolash jarayonida kuzatiladigan jismoniy holsizlik, ko'ngil aynishi, uyqu buzilishi, tashqi ko'rinishdagi o'zgarishlar va kundalik faoliyatning cheklanishi bemorlarning ruhiy holatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Natijada xavotir, depressiv kayfiyat, emotsional zo'riqish va ijtimoiy faollikning pasayishi yuzaga keladi.

Psixoemotsional buzilishlarning kuchayishi bemorlarning hayot sifatining bir necha yo'nalishlariga ta'sir ko'rsatadi. Jumladan, jismoniy faollikning pasayishi, oilaviy va ijtimoiy munosabatlardagi qiyinchiliklar, davolash natijalariga nisbatan ishonchsizlik va kelajakdan xavotirlanish bemorning umumiy hayotdan qoniqish darajasini kamaytirishi mumkin. Ayniqsa, reproduktiv tizim bilan bog'liq kasalliklarda tana qiyofasi, reproduktiv imkoniyatlar va shaxsiy hayotga oid o'zgarishlar psixologik zo'riqishni yanada kuchaytiradi.

Bemorlarning psixoemotsional holatini baholashda xavotir va depressiya belgilari bilan bir qatorda emotsional barqarorlik, ijtimoiy moslashuv va kundalik faoliyat darajasiga ham e'tibor qaratish zarur. Psixologik zo'riqish darajasi yuqori bo'lgan bemorlarda hayot sifati ko'rsatkichlari pastroq bo'lishi mumkin, bu esa davolashga moslashuv va tibbiy tavsiyalarga rioya qilishga ham ta'sir ko'rsatadi.

Shu sababli kimyoviy terapiya olayotgan bemorlarda psixoemotsional holatni muntazam baholash, xavotir va depressiv belgilarni erta aniqlash hamda zarur psixologik yordamni tashkil etish muhim hisoblanadi. Bunday yondashuv bemorning davolash jarayoniga moslashuvini yaxshilash, ijtimoiy faolligini qo'llab-quvvatlash va umumiy hayot sifatini oshirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Kimyoviy terapiya olayotgan reproduktiv tizim xavfli o'smalari bilan og'rigan bemorlarda psixoemotsional holat hayot sifatiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Xavotir, depressiv belgilar, emotsional zo'riqish va ijtimoiy moslashuvdagi qiyinchiliklar bemorlarning jismoniy faolligi, oilaviy munosabatlari, davolanish jarayoniga moslashuvi hamda umumiy hayotdan qoniqish darajasini pasaytirishi mumkin.

Psixoemotsional buzilishlarni erta aniqlash va ularning hayot sifati bilan o'zaro bog'liqligini baholash onkologik bemorlarga ko'rsatiladigan tibbiy yordamning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Bunda psixologik va psixiatrik yordamni davolash jarayoniga integratsiya qilish bemorning ruhiy holatini barqarorlashtirish, davolanishga moslashuvini yaxshilash va hayot sifatini oshirish imkonini beradi.

Shunday qilib, reproduktiv tizim xavfli o'smalari bilan kasallangan bemorlarda kimyoviy terapiya davrida psixoemotsional holatni muntazam baholash va zarur psixologik yordam choralari o'z vaqtida tashkil etish kompleks davolash samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Zigmond A.S., Snaith R.P. The Hospital Anxiety and Depression Scale. *Acta Psychiatrica Scandinavica*. 1983;67(6):361–370.
2. Aaronson N.K., Ahmedzai S., Bergman B. et al. The European Organization for Research and Treatment of Cancer QLQ-C30: A quality-of-life instrument for use in international clinical trials in oncology. *Journal of the National Cancer Institute*. 1993;85(5):365–376.
3. Holland J.C., Breitbart W.S., Jacobsen P.B., Loscalzo M.J., McCorkle R., Butow P.N. *Psycho-Oncology*. 3rd ed. Oxford University Press, 2015.
4. Mitchell A.J., Chan M., Bhatti H. et al. Prevalence of depression, anxiety and adjustment disorder in oncological, haematological and palliative-care settings: a meta-analysis. *The Lancet Oncology*. 2011;12(2):160–174.
5. Mehnert A., Brähler E., Faller H. et al. Four-week prevalence of mental disorders in patients with cancer across major tumor entities. *Journal of Clinical Oncology*. 2014;32(31):3540–3546.
6. National Comprehensive Cancer Network. *NCCN Clinical Practice Guidelines in Oncology: Distress Management*. NCCN.
7. American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: DSM-5-TR*. Washington, DC: American Psychiatric Association Publishing, 2022.